

Globālās izglītības nedēļa

“Veidojam taisnīgu, mierīgu un ilgtspējīgu nākotni”

Materiāls vietējām norisēm

2025

Globālās izglītības nedēļa

Globālās izglītības nedēļa ir ikgadējs pasākums, ko organizē Eiropas Padomes Ziemeļu Dienvidu centrs, kas sevī ietver aktivitātes, kuras notiek visā Eiropā ([skatīt vairāk šeit](#)). Kopā katru gadu notiek vairāki desmiti lokālo pasākumu, ko īsteno izglītības iestādes, bibliotēkas, muzeji, jauniešu centri, NVO un citi partneri.

Šogad Eiropas līmenī Globālās izglītības nedēļa norisināsies no 17.līdz 23.novembrim un tās tēma ir “Veidojam taisnīgu, mierīgu un ilgtspējīgu nākotni”(Shaping a just, peaceful, and sustainable future), aicinot labākas nākotnes cerības pārvērst darbībā.

LAPAS savu Globālo izglītības nedēļu rīko nedēļu vēlāk - no 24. Līdz 30.novembrim, un šī gada tēmu uzlūkojam caur (sa)vienotības prizmu - jo nav iespējams veidot nedz taisnīgu, nedz mierīgu un ilgtspējīgu nākotni, ja neesam vienoti savās rīcībās.

Viens no LAPAS Globālās izglītības stūrakmeņiem ir mūsu jaunizveidotās vadlīnijas LAPAS ceļa karte globālajā izglītībā.

LAPAS globālās izglītības ceļa karti esam izstrādājuši, lai cilvēki un organizācijas, kas jau praktizē vai vēlas praktizēt GLOBĀLO IZGLITĪBU, iedrošinātu palūkoties ar padziļinātāku izpratni par mūsu katra atbildību un rīcību labākas nākotnes veidošanā, pievienojoties LAPAS globālās izglītības kopienai. Šīs ceļa kartes mērķis ir būt kā palīgmateriālam, pavadoņim, iedvesmotājam gan plānojot, gan reflektējot par savs veidotām norisēm globālās izglītības jomā.

Terminu GLOBĀLĀ IZGLITĪBA šajā ceļa kartē lietojam vispārīgā nozīmē. Tas aptver plašu izglītības pieeju klāstu - starpkultūru izglītība, pilsoniskā izglītība, cilvēktiesību

izglītība, izglītība mieram un taisnīgumam, izglītība pārmaiņām jeb pārveidojošā izglītība, vides izglītība, izglītība ilgtspējīgai attīstībai, klimata (pārmaiņu) izglītība, atbildīga patēriņa izglītība, mediju izglītība un citas, **kuru saturā izmantotās metodes un paņēmieni – vērsti uz sadarbību un pilsonisko līdzdalību, un problēmu risināšanas mērogs – globāli lokāls jeb globāls.** Šīs izglītības pieejas lielā mērā ir salīdzināmas un pat pārklājas, tāpēc GLOBĀLĀ IZGLĪTĪBA kā lietussarga termins ir attiecināms uz tām visām. To dažādība norāda, **ka globālā izglītība nav tikai par globālām pasaules problēmām un to risināšanu, bet arī par kopīgas nākotnes veidošanu ar labākiem dzīves apstākļiem mums visiem.** Globālā izglītība ir būtiska formālajā izglītībā, neformālajā izglītībā, sabiedrības izpratnes veicināšanā un interešu aizstāvībā, lai mēs palīdzētu mums visiem kopā izzināt, apzināties un dot savu ieguldījumu taisnīgākas, mierīgākas un ilgtspējīgākas pasaules veidošanā.

Ceļa karte iezīmē **piecus globālās izglītības virzienus**, kur pirmie četri izmantojami individu un organizāciju norišu veidošanā, bet piektais veltīts organizāciju darbībai. Katram no virzieniem ir savi rādītāji, kuri palīdz padziļinātāk izzināt tēmu un izaicinājumus. Plānojot globālajā izglītībā balstītu norisi, varat izvēlēties to izgaismot caur vienu vai vairākiem virzieniem, vienu vai vairākiem rādītājiem, kas konkrētā brīdī ir attiecināmi un saistīti. Tomēr LAPAS iedrošina **nebaidīties no rādītājiem, kuri izaicina mūsu līdzšinējo pieredzi un praksi, tādā veidā izmantojot spēcīgāko no mūsdienu instrumentiem izaugsmei - spēju reflektēt par attīstības iespējām.**

LAPAS globālās izglītības centrālā norise - interkatīvs forums “Iztēlojies (sa)vienotu pasauli!” 26./27.novembris, Rīga.

26.un 27.novembrī aicinām Jūs uz LAPAS interaktīvo forumu “Iztēlojies (sa)vienotu pasauli!”. Forumā laikā smelsimies iedvesmu un diskutēsim par izaicinājumiem un rīcībām lokālā, nacionālā un starptautiskā tvērumā.

26.novembrī izzināsim globālos izaicinājumus, gan diskutējot par aktualitātēm lokālā un nacionālā līmenī 6 tēmu ietvaros, gan izzinot LAPAS jaunizveidoto globālās izglītības ceļa karti un tās piecus virzienus.

27.novembrī iepazīsimies ar iespējām savas idejas labākas nākotnes veidošanai, savienot ar finansējumu.

Pieteikšanās saite forumam pieejama te: <https://forms.gle/mcfNavYy3l6vwkBU9>

Pilna interaktīvā foruma programma [pieejama te](#).

Pasākumos aicinām piedalīties izglītības iestāžu, bibliotēku, muzeju, NVO, jauniešu centru un citu organizāciju pārstāvjus, kā arī citus šo tēmu interesentus.

Daloties par savu pasākumu sociālajos tīklos, aicinām lietot tēmturus #LAPAS, #GlobalaIzglitiba, #SDG17, #GlobalEducationWeek, #GEW2025.

Vietējo norišu idejas

Nepieciešamais nodrošinājums: Internets, dators norises vadītājam un arī dalībniekiem (vismaz 4 datori, lai varētu tik organizēti grupu darbi).

1.INFORMĒTĪBA un IZPRATNE par pasauli un savu lomu tajā.

Norises mērķis ir palīdzēt tās dalībniekiem izzināt kā dzīvo citās kopienās pasaulē un reflektēt par pašu kopienām un mūsu kolektīvajām privilēģijām.

Ievads (5 minūtes) - iepazīstina ar One Dollar Street platformu, mērķi un šīs dienas uzdevumu One Dollar Street tika izveidota ar mērķi parādīt, kā cilvēki patiesībā dzīvo. Tiek izmantoti fotoattēli, kas kalpo kā dati un realitātes fiksācijas, lai cilvēki paši varētu redzēt, kā izskatās dzīve ar dažādiem ienākumu līmeņiem. One Dollar Street ļauj apmeklēt daudzas, daudzas mājas visā pasaulē, neizkāpjot no sava dīvāna.

One Dollar Street izpēte un uzdevums (30 minūtes) Dalībniekus sadala mazākās grupās un katrai grupai piešķir savu ienākumu līmeni (30 dolāri, 300 dolāri un 3000 dolāri u.tml.). Izvēlieties 3-5 ģimenes (no dažādiem kontinentiem, vai dažādas ES valstis, to starp Latviju). Grupas dalībnieki izpēta platformu, fokusējoties uz 2 līdz 3 tēmām (piemēram - Kitchen, Bedroom, Home) un pieraksta līdzīgos un atšķirīgos novērojumus starp ģimenēm.

Pēc izpētes laika un iekšējām grupas diskusijām, katra grupa prezentē savas pārdomas par viņiem piešķirto ienākumu līmeni un kategorijām/tēmām.

Kopīgi izziniet atbildi uz jautājumiem: “Kā ienākumi ietekmē pamatvajadzību nodrošinājumu? un “Kādus stereotipus šis uzdevums izaicināja? .

Refleksija(5 minūtes) - Norises dalībnieki uz līmlapiņām uzraksta: 1. Vienu lietu, ko šodien iemācījās; 2. Jautājumu, kas viņiem ir radies par atšķirīgajiem dzīves apstākļiem pasaulē. Līmlapiņas var paturēt pie sevis, bet var arī pielīmēt pie tāfeles un kopīgi ar klasi pārskatīt.

Resursi:

1. [LAPAS ceļa karte globālajā izglītībā, 1.virziens](#)
2. [One Dollar Street mājaslapa](#)
3. [Pamācība kā navigēt One Dollar Street platformā.](#)

2.MIJIEDARBĪBA, ATTIEKSME un SADARBĪBA vietējo un globālo partnerību veidošanā.

Norises mērķis ir praktizēt sadarbību, diskusijā par kādu no vietējai kopienai nozīmīga izaicinājuma, iesaistot vietējos viedokļu līderus, kopīgi rodot risinājumu.

1. Skolēni identificēs lokālo problēmu un izaicinājumi, kuri izriet no ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Vispirms nepieciešams iepazīties ar [ANO IAM \(kopā tie ir 17\)](#) un to apakšmērķiem, un saprast, kas lokālā līmenī Jūsu kopienai ir nozīmīgākais un aktuālākais.
2. Izzināt iespēju sadarboties ar vietējo organizāciju, uzņēmumu vai kopienas grupu un kopīgi veidot diskusiju, kuras laikā izzināt izaicinājuma cēloņus un iespējamus risinājumus, nonākot pie kopīgas izpratnes un rīcības plāna labākas nākotnes veidošanai.

! Ja ir lielāks laika resurss kā 45 minūtes, var veidot arī kopīgu projektu, kur noskaidrotā tēma/izaicinājums tiek izpētīts ar datu analīzi, vietējo mediju

monitoringu, dažādu publikāciju izpēti. Var tikt veidotas intervijas un fokusgrupas tēmas padziļinātākai izpētei.

Resursi:

1. [17 ilgtspējīgas attīstības mērķi - globāli](#)
2. [ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošana Latvijā - nacionāli](#)
3. [LAPAS cēla karte globālajā izglītībā, 2.virziens](#)
4. [Tiešsaistes platforma, kura ļauj izvēlēties ES valsti un redzēt tās sasniegumus IAM sasniegšanā.](#)
5. [Tiešsaistes platforma, kura ļauj izvēlēties ES valsti, kādu no IAM un iepazīt attiecīgās valsts rādītājus plašākā kontekstā IAM ietvaros.](#)

3.GLOBĀLĀ PILSONĪBA un PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA vietēju un globālu izaicinājumu novēršanai.

Norises mērķis iepazīstināt tās dalībniekus ar cilvēktiesību jēdzienu, pārbaudīt savas zināšanas cilvēktiesību jomā un padziļinātāk iepazīt kādu no cilvēktiesību tēmām.

Tests par cilvēktiesībām (10 minūtes) Norises sākumā, tās dalībnieki tiešsaistes platformā izpilda 15 jautājumu testu, kas vispārīgi pārbauda indivīdu zināšanas par cilvēktiesību jautājumiem.

[Tests pieejams te.](#)

Cilvēktiesību tēmu padziļinātāka izpēte (25 minūtes) Izmantojot Baltic Human Rights society izveidoto [cilvēktiesību gidu](#), padziļināti iepazīties ar kādu no tēmām un norises beigās izpildīt testu, zināšanu nostiprināšanai.

Piemēram, var iepazīties ar informāciju tēmā [“dati un privātums”](#). Klase sadalās grupās, vai pāros, katram tiek uzticēts iepazīties ar kādu no apakštēmām un īsumā to prezentēt pārējiem dalībniekiem. Kad visas apakštēmas ir apskatītas (šīs tēmas ietvaros tās ir 8), norises dalībnieki [izpilda testu](#), zināšanu nostiprināšanai.

Refleksija (5 minūtes) Klases diskusija - kuras ir visbūtiskākās cilvēktiesības skolēnu ikdienā? Kāpēc?

Resursi:

1. [LAPAS ceļa karte globālajā izglītībā, 3.virziens](#)
2. [Baltic Human Rights society cilvēktiesību zināšanu pārbaudes tests](#)
3. [Baltic Human Rights society cilvēktiesību gids - tēmas](#)
4. [Baltic Human Rights society cilvēktiesību gids - tēmu testi](#)

4.Globālās izglītības pieejā balstīti MATERIĀLI un METODES.

Norises laikā dalībnieki tiek iepazīstināti ar jēdzienu “glokalizācija” un tiek aicināti izmantot informācijas resursus savas individuālās un kolektīvās atbildības izvērtēšanu, labākas nākotnes veidošanā.

Ievads glokalizācijā (5 minūtes) - norises dalībnieki tiek īsumā iepazīstināti ar “glokalizācijas” jēdzienu - globālo un lokālo procesu saikni, pievēršot uzmanību ekonomisko un kultūrsociālo globālo procesu ietekmei lokālā līmenī un otrādi.

Globālā pieredze ([vairāk skatīt metodoloģijas 8.lpp](#)) - ir tāda pieredze, kas raksturīga planētai kā vienotam veselumam, tā ir visaptveroša, sastopama plašā mērogā un piemīt lielākajai pasaules daļai. Šī jēdziena izpratne nav tikai par pasaules attīstību vai tās priekšrocībām, bet arī par izaicinājumiem. Piemēram, trīs izteiktākās pasaules problēmas, kuras saistītas ar globālajiem izaicinājumiem ir - klimata pārmaiņas, naftas resursu samazināšanās un globālās izaugsmes robežas. Tas, kādā veidā mēs visi kopā šos problēmjautājumus risināsim, tiešā veidā nozīmē, ka globālie izaicinājumi veidos nākotni, kas būs pilnībā atšķirīga no tagadnes, kas mums ir ierasta un kļuvusi par rutīnu. Tāpēc ir svarīgi, mācoties par pasaules notikumiem, to uzlūkot caur glokalizācijas skata punktu - kā es ietekmēju notikumus pasaulē un otrādi, kā tie sasaista un ietekmē mani.

Ieskatam varat kopīgi noskatīties [LAPAS stāstījumu](#) par globālo izglītību un glokalizācijas metodi.

Kā es ietekmēju apkārtējo pasauli? (10-20minūtes) Izmantojot klimata kalkulatorus, noteikt savu ietekmi uz klimatu un pasauli. Viegļākam variantam var izmantot [Pasaules Dabas Fonda klimata kalkulatoru skolēniem](#). Laikietilpīgākam procesam, aicinām izmantot [Zaļās brīvības izveidotu 15°C dzīvesveida oglekļa kalkulatoru](#) vai [Pasaules Dabas Fonda klimata kalkulatoru](#).

Pēc kalkulatoru aizpildīšanas, norises dalībnieki dalās ar saviem rezultātiem un atziņām - vai kāds jautājums bija sarežģīti atbildāms, vai kāds jautājuma lika aizdomāties par ikdienas patēriņiem?

Zaļais ceļvedis (15 minūtes) - Norises dalībnieki sadalās grupās un katrai grupai tik piešķirta kāda kategorija no [Zaļās brīvības zaļā ceļveža](#). Kategorijās ietilpst: pārtika, transports, elektropeces, energoefektivitāte ēkās, mājoklis, apģērbs un rotaslietas, tīrīšanas līdzekļi, kosmētika, dzīve pilsētā, marķējumi, sekss un bērni. Norises dalībniekiem jāiepazīstas ar informāciju savā kategorijā un jāuzraksta 3 pret vidi un kopienas atbildīgi principi, kas būtu jāievēro labākas nākotnes veidošanai.

Resursi:

1. [LAPAS metodoloģija "Glokalizācija"](#)
2. [LAPAS video par globālo izglītību](#)
3. [Zaļās brīvības oglekļa kalkulators](#)
4. [Pasaules Dabas Fonda klimata kalkulators skolēniem](#)
5. [Pasaules Dabas Fonda klimata kalkulators \(sarežģītāks\)](#)
6. [Zaļās brīvības zaļais ceļvedis](#)
7. [LAPAS ceļa karte globālajā izglītībā, 4.virziens](#)

Globālās izglītības nedēļas aktivitātes tiek īstenotas ar Eiropas Savienības atbalstu.

Paustie uzskati un viedokļi neatspoguļo Eiropas Savienības un tās programmu skatījumu, un šīs institūcijas nav atbildīgas par tiem. Par šī materiāla saturu atbild Latvijas Platforma attīstības sadarbībai. Materiālu drīkst izmantot tikai bez maksas izglītojošos nolūkos.